

قاعده الزام

سید مجتبی نورمفیدی

www.ketab.ir

بیت

۱۴۰۰

نورمفیدی، سیدمجتبی، ۱۳۴۳ -

قاعده الزام / سیدمجتبی نورمفیدی - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۴۰۰.

۲۰۸ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۳۰۳۷) (فقه و حقوق)

ISBN 978-964-09-2286-6

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. [۲۰۵] - ۲۰۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. قاعده الزام. ۲. فقه - قواعد. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان

کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷/۳۲۴

BP ۱۶۹/۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۴۴۲۹۰

۱۴۰۰

www.ketab.ir

■ موضوع: فقه و حقوق

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۰۳۷

مسیلس انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۶۷۴

بوستان کتاب

قاعده الزام

- نویسنده: سیدمجتبی نورمفیدی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / شمارهگان: ۵۰۰ • بها: ۴۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است
Printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفایه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ نمابر: ۳۷۷۴۲۱۵۴ تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶
♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸
♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲
♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

یا قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • سروراستار: محمدرضا منصفی • اصلاحات حروف نگاری: طاهره احسنی • صفحه آرا: حسین محمدی
- نمونه خوانی: علی میری • کنترل فنی صفحه آرای: سیدرضا موسوی منش
- مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۳	پیش گفتار
۱۷	مقدمه
۲۱	فصل اول: مفاد قاعده
۲۱	جایگاه قاعده الزام و اهمیت آن
۲۳	قواعد قریب به قاعده الزام
۲۳	۱. قاعده تلازم
۲۴	۲. قاعده ملازمه
۲۴	۳. قاعده لزوم
۲۴	۴. قاعده مقاصه
۲۵	۵. قاعده اقرار
۲۶	۶. قاعده التزام (امضاء)
۲۷	جمع بندی
۲۹	سیر تطور قاعده الزام
۲۹	۱. قاعده الزام در روایات
۲۹	۲. قاعده الزام در فتاوا
۳۰	الف) باب طلاق
۳۱	ب) باب ارث
۳۳	ج) یمین
۳۳	د) غسل مخالفین
۳۴	جمع بندی
۳۴	دیدگاه‌ها درباره قاعده

۳۷	فصل دوم: ادله قاعده (دلیل اول: آیات)
۳۷	مقدمه
۳۹	دسته اول آیات
۳۹	آیه اول
۳۹	بررسی
۴۱	آیه دوم
۴۱	بررسی
۴۲	آیه سوم
۴۲	بررسی
۴۳	آیه چهارم
۴۳	بررسی
۴۴	جمع بندی دسته اول آیات
۴۵	دسته دوم آیات
۴۵	آیه اول
۴۵	شان نزول آیه
۴۷	تقریب استدلال
۴۸	بررسی استدلال
۴۸	اشکال اول
۴۸	بررسی اشکال اول
۴۹	اشکال دوم
۵۰	بررسی اشکال دوم
۵۳	نتیجه
۵۳	آیه دوم
۵۴	بررسی
۵۴	سه احتمال در آیه
۵۵	بررسی احتمالات سه گانه
۵۶	نتیجه
۵۶	آیه سوم
۵۷	بررسی

پیش گفتار

حمد و سپاس بی‌کران خدای بی‌همتا را که پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و اهل بیت پاکش را گنجینه دانش و معرفت و راهنمای بشر به سوی قله کمال و سعادت قرار داد و شکر بی‌پایان همواره را سزد که توفیق آشنایی با این راه نورانی و راهنمایان بی‌ماندش را به ما عطا نمود و نشان رهروی بر سینه‌ها مان نشانند.

جایگاه علم فقه و دانش استنباط احکام در مسیر کشف «چگونگی زیست سعادت‌مندانه» همواره فقیهان گرانقدر را بر آن داشته تا همت والای خویش را مصروف استنتاج احکام شریعت و ارائه آن به عنوان «روش زندگی» نمایند. در این میان، البته برخی از آنان با شناخت دقیق‌تر از نقش عنصر اجتهاد در تبیین این طریق و اعتقاد راسخ به قابلیت فقاہت اصیل علمی برای پاسخ‌گویی به نیازهای بشر در اعصار مختلف، به پویایی و توانمندی فقه کمک شایانی نموده‌اند.

از میان دانش‌هایی که بنای رفیع اجتهاد بر آن‌ها استوار گردیده، چه بسا «قواعد اصولی» و «قواعد فقهی» از اهمیت افزون‌تری برخوردار بوده و هریک از زاویه‌ای ممتاز به نظر می‌رسند، هرچند همسان‌پنداری این دو نیز نارواست. براین اساس، اهتمام ویژه فقیهان به «قواعد فقهی» از دیرباز قابل ردیابی بوده و بدون تردید پیش از قرن هفتم و نگارش کتاب‌هایی در این باره هم می‌توان نشانه‌های استمداد از این قواعد را در ضمن تالیفات گران سنگ آنان به وضوح مشاهده نمود.